

ALMÁSI TIBOR, KENÉZ GYÖZŐ, HALMÁGYI MIKÓS

Oklevelek Gyula város múltjából *Charters about the history of Gyula*

Az alábbiakban olyan források latin kiadását és fordítását közöljük, amelyek Gyula korai történetéhez és a kötetben olvasható tanulmányok témájához kapcsolódnak.

E: Original; K: Edition; R: Regesta

Charter of the Chapter of Nagyvárad (Oradea)

*N*icolas – the son of Peter, who was the son of Martin – landowner *Nº 1.*
in Mezőgyán, sold an estate to John, the son of Nicolas, a citizen of Gyula. Demeter Barnabas'son – the cousin of Nicolas Peter's son – also 9th April
from Mezőgyán – presented the charter issued by the Chapter of Várad, 1396.
and confirmed that the sale had taken place.

NOS CAPITULUM ECCLESIE Waradiensis significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod Demetrius filius Barnabe de Mezeugyan nostri in presentiam personaliter constitutus, dixit, retulit et ministerio vive vocis coram *[2]* nobis est confessus, quod cum iuxta continentiam aliarum litterarum nostrarum venditionalium privilegialium exinde confectarum Nicolaus filius Petri filii Martini de eadem, frater suus patruelis, quendam particulam terre pro locis sessionalibus *[3]* jobagionum, videlicet a quadam arbore piri duorum ramorum incipiendo a parte meridionali usque ad quadam vallem Byduswelg vocatam adiacentem, de portione sua possessionaria in eadem possessione Mezeugyan in *[4]* Comitatu Byhoriensi existenti habitam, cum omnibus utilitatibus et quibuslibet pertinentiis, iure ad ipsam particule terre spectare debentibus quorumcunque vocabulorum vocitentur nominibus, provido viro Johanni filio Nicolao, *[5]* civi de Gywla iusto pretio titulo perpetuali vendidisset, nunc autem de novo idem Demetrius filius Barnabe premissae venditioni dicte particule terre consensum prebuit pariter et assensum. At ullo unquam tempore in iudicio *[6]* vel extra iudicium prescripte venditioni contraire niteretur, sed prout in ipso est, roboraret, confirmaret et solidaret. Datum octo die festi Resurrectionis Domini, anno eiusdem Millesimo Trecentesimo Nonagesimo sexto.

TRANSCRIPT BY TIBOR ALMÁSI, WITH THE COOPERATION OF MIKLÓS HALMÁGYI

Mezőgyáni Demeter és Miklós fia János, gyulai polgár

№ 1. 1396. **M**árton fia Péter fia Miklós, mezőgyáni birtokos birtokot adott el Miklós fia János gyulai polgárnak. Péter fia Miklós unokafivére, a szintén mezőgyáni Barnabás fia Demeter bemutatta az adásvételről szóló, váradi káptalan által kiállított oklevelet, és igazolta az adásvétel megtörténtét.

MI, A VÁRADI EGYHÁZ káptalanja, jelen oklevél tartalmával értésére adjuk mindenkinek, akit illet, hogy:

Mezőgyáni Barnabás fia, Demeter a mi jelenlétünkben személyesen előállva elmondta és előadta, és színünk előtt az élő szó segítségével megvallotta, hogy:

adásvétellel kapcsolatos, egyéb erről készült kiváltságlevelünk tartalma szerint az ugyanoda¹ való Márton fia Péter fia Miklós, az ő atyai unokafivére bizonyos földterületet – mely tudniillik bizonyos kétágú körtefától délről indulva egy bizonyos völgyig terjed, melyet *Byduswelg*-nek² neveznek, az ő saját birtokrészéből, melyet a Bihar megyében levő ugyanazon *Mezeugyan*³ nevű falubirtokon birtokol, minden haszonélvezetével és valamennyi tartozékával, melyeket jogosan ahhoz a földrészhez kell sorolni, bármiféle névvel neveztetnek is, – mint jobbagytelkeket,⁴ igazságos áron, örökbe eladott a derék férfinak,⁵ Miklós fia János gyulai polgárnak (*civi de Gywla*). Most pedig ez a Barnabás fia Demeter újólág egyetértését egyszersmind beleegyezését adta⁶ az említett földterület fent nevezett eladásához, és nemhogy nem fog valaki érdekében valaha is peres úton vagy azon kívül szembeszegülésre törekedni a fentebb írott adásvétellel, hanem azt éppenséggel, úgy, ahogyan abban áll, megszilárdította, megerősítette és kikezdehetlenné tette. Kelt az Úr⁷ feltámadásának ünnepe utáni nyolcadik napon, ugyanazon Urunk ezerháromszázkilencvenhatodik évében.⁸

FORDÍTOTTA: ALMÁSI TIBOR, HALMÁGYI MIKLÓS

Eredeti: Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára. Kéziratár,

Oklevélgyűjtemény. Régi jelzet: U 439 / 225.; HU-MNL-OL-DF 243869.

Kiadás: Részletét közli Zsigmondkori oklevéltár. I. (1387–1399). Összeállította:

Mályusz Elemér. Budapest, 1951. I. 479. (4340. szám.)

Valamint: Veress Endre: Gyula város oklevéltára (1313–1800). Budapest,

1938. 2. (4. szám). Veress a következő forrásra hivatkozik: Orsz. levéltári egri káptalani Prot. O. fol. 661.)

Regesza: Röviden hivatkozva: Karácsonyi János: Békésvármegye története,

Gyula, 1896. II. 139. 140.; Fügedi Erik: Mezővárosaink kialakulása a XIV.

században. *Történelmi Szemle* (1972) 3–4. 321–342. 341.; Almási Tibor:

Gyula és uradalma a XIV–XV. századi okleveles adatok tükrében. In: *Gyula város történetének kezdetei*, Szerk. Erdész Ádám. Gyula. 169–183. 176.

Jegyzetek

- 1 Mezőgyánba.
- 2 Büdösvölgy.
- 3 Mezőgyán.
- 4 pro locis sessionalibus iobagionum
- 5 *vir providus*. Szó szerinti jelentése: előrelátó férfi. Jobbágyok, mezővárosi polgárok megszólítása volt. A polgároknak a circumspectus (szó szerint: körültekintő) megszólítás járt ki. Scherer szerint Gyula „város lakossága két részre oszlott. Az első volt a kereskedők és iparosok osztálya (polgárok), kiket civis-eknek neveztek és circumspectus címmel tisztelték meg. A másik osztályt a földművesek (jobbágyok, zsellérek) tették, akik megmaradtak a providus címnél, mint a jobbágyok.” Scherer, 1938. 91. Forrásunkban mindenesetre civis-nek nevezett, jómódú embert címeznek providus-ként.
- 6 „consensum prebuit pariter et assensum”: A középkori oklevelek szokásos szófordulata a beleegyezés kifejezésére.
- 7 Jézus Krisztus.
- 8 Vagyis: 1396. április 9. Krisztus feltámadásának ünnepe a húsvét. 1396-ban a húsvét ünnepe április 2-ára esett. Ennek nyolcadik napja április 9.

Charter by Frank of Szécsény

№ 2. **8th April** **1402.** **Visegrád** **L**etter of adjournment of Frank Szécsény, Judge Royal (Judge of the Royal Court) in the lawsuit filed by the Chapter of Eger against the Feyerem family. The case had previously been discussed by the two Nicolas, counts of Temes, and was then transferred to Frank Szécsényi. The Judge Royal, Frank Szécsény had previously postponed the charter presentation to one-eighth of the middle of the Lent. Emeric the Literate, representing the Chapter of Eger, appeared before the Judge Royal. Peter the Short (Parvus) – representing Michael, Nicolas’s son of Feyerem – also appeared, but without the letter of attorney. He claimed that Michael had already died in Visegrád. Subsequently, the Judge Royal postponed the presentation of the charters until the eighth day of the feast of St. Michael.

NOS, COMES FRANK de Zecheen, iudex curie domini Sigismundi, Dei gratia regis Hungariae damus pro memoria, *[2]* quod instrumentales exhibitiones, quas capitulum ecclesie Agriensis [*verba oblitterata*: ac Michael filius domini Nicolai de Feyerem], *[3]* pro quo Emericus litteratus cum procuratoriis litteris eiusdem astitit contra Michaelem filius [!] [recte: filium] Nicolai de Feyerem, pro quo *[4]* Petrus Parvus sine litteris procuratoriis [*oblitteratum*: comparendo] eundem hic in Visegrad [*verba oblitterata*: mortuum fuisse?] de hoc medio *[5]* sublatum fore asserendo, comparuit, iuxta continentiam litterarum nostrarum prorogatoriarum super factis in quibusdam *[6]* litteris virorum magnificorum dominorum utrorumque Nicolaorum filiorum Stephani comitum Themesiensium *[7]* adiudicatoriis [*verbum oblitteratum*: contentis] transmissionalibus contentis in octavis diei medii quadragesime contra se se facere tenebatur *[8]* [*verba aliqua oblitterata*] coram nobis, ad octavas festi beati Michaelis archangeli nunc venturi duximus prorogandas. Datum *[9]* in Visegrad predicta tricesimo secundo die termini prenotati.

Anno Domini M-mo CCCC-mo II-o.

TRANSCRIPT BY TIBOR ALMÁSI WITH THE COOPERATION OF MIKLÓS HALMÁGYI

Szécsényi Frank oklevele

№ 2. **1402.** **8. április.** **Visegrád** **S**zécsényi Frank országbíró perhalasztó levele abban a perben, melyet az Egri káptalan folytat a Feyerem-i családdal szemben. Korábban a két Miklós nevű temesi ispán tárgyalta az ügyet, majd azt Szécsényi Frank országbíró elé helyezték át. Az országbíró korábban böjt közepének nyolcadára halasztotta az okleveles bemutatást. Az egri káptalant képviselő Imre deák megjelent az országbíró előtt; míg a Feyerem-i Miklós fiát, Mihályt képviselő Kis Péter ügyvédvalló levél nélkül szintén megjelent, és állította,

hogy Mihály Visegrádon meghalt. Az országbíró ezek után elhalasztotta az okleveles bemutatást Szent Mihály ünnepének nyolcadáig.

MI, SZÉCSÉNYI FRANK COMES, Zsigmond úrnak, Isten kegyelméből Magyarország királyának az országbírája emlékezetül adjuk, hogy azt az oklevél bemutatást, amelyet a magunk perhalasztó oklevele szerint mindazon cselekményekkel kapcsolatban, melyek a nagyságos férfiak, István fiai, mindkét Miklós temesi ispán urak bírói döntést tartalmazó s a pert áthelyező levelében bennefoglaltatnak, Böjtközép nyolcadán¹ kellett volna egymás ellenében színünk előtt megtennie az egri egyház káptalanjának – aki helyett annak ügyvédvalló levelével Imre deák járult elénk –, s vele szemben Fejéremi Miklós fia Mihálynak – ki utóbbiról a helyette ügyvédvalló levél nélkül megjelent Kis Péter azt állította, hogy ő itt, Visegrádon eltávozott az árnyékvilágból – döntésünk értelmében Szent Mihály arkangyal elkövetkező idei ünnepének nyolcadára elhalasztottuk.² Kelt az előbb mondott Visegrádon a fent említett határnapot követő 32. napon, az Úr 1402. évében.³

FORDÍTOTTA: ALMÁSI TIBOR

E: MNL Heves Megyei Levéltára 704., (korábban egri székesfőkáptalan magánlevéltárában, U 415 / 704, U 415 / 19. 1. 1. 2.)
HU-MNL-OL-DF 210628.

K: –

R: Karácsonyi kéziratos jegyzete, MNL Békés Megyei Levéltár, XIV. 2. (2. doboz)

Jegyzetek

1 Böjt közepének napja 1402-ben március 1. Ennek nyolcadik napja március 8.

2 1402. október 6.

3 1402. március 8. utáni 32. nap, vagyis 1402. április 8.

Charter by Frank of Szécsény

Nº 3. **14th** **November** **1405.** **Visegrád**
Frank of Szécsény – the Judge Royal (Judge of the Royal Court) – judged the settlement of Fejérem in Békés County to the Chapter of Eger against Barnabás of Fejérem. At the trial time, Emeric, the Literate – attorney of the Chapter of Eger – presented King Charles I's charter of 1323 which included King Béla IV's charter of 1261. The charter of King Béla referred to the donation letter of King Saint Ladislas. At trial, Barnabás of Fejérem did not appear personally before the Judge Royal, although he had been summoned to appear in the court during three municipal fairs: in the 'village' of Simánd, in the 'city' of Gyula and in the 'village' of Békés. The charter mentions Gyula as *civitas*, that means city.

AMICIS suis reverendis Capitulo ecclesie Orodiensis comes Frank de Zechen iudex curie domini Sigismundi Dei gratia regis Hungarie amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod Emericus [*nomen correctum denomine* 'Dominicus'] litteratus pro honorabili Capitulo ecclesie Agriensi cum procuratoriis litteris eiusdem iuxta continentiam *[2]* litterarum nostrarum prorogatoriis in octavis festi beati Michaelis archangeli proxime preteritis in figura nostri iudicii comparendo contra Barnabam filium Michaelis de Feyerem, quasdam litteras utrorumque Nicolai filiorum Stephani, comitum Themesiensium et iudicum Comanorum transmissionales nobis presentarat, *[3]* declarantes, quod in congregatione ipsorum comitum Themesiensium generali universitati nobilium de Zarand et Bekys comitatum feria secunda proxima post festum beati Nicolai confessoris in anno Domini Millesimo Trecentesimo Nonagesimo nono ex speciali regia commissione prope villam Symand *[4]* celebrata, Emericus litteratus pro honorabili Capitulo ecclesie Agriensis cum procuratoriis litteris eiusdem de medio aliorum exurgendo proposuerat eo modo, ut quandam possessionem ipsius Capituli Feyerem vocatam in dicto comitatu de Bekys habitam Mychael filius Nicolai de eadem *[5]* Feyerem occupative possidet et eadem uteretur, cuius occupationis rationem scire vellet ab eodem iure admittente. Et ibidem quasdam litteras serenissimi principis domini Karuli condam regis Hungarie indelende memorie in anno Domini Millesimo Trecentesimo vigesimo tertio, *[6]* regni autem sui anno similiter vigesimo tertio privilegiales duplo suo sigillo novo vallatas, tenorem quarundam litterarum domini Bele, similiter condam regis Hungarie in anno Domini Millesimo Ducentesimo sexagesimo primo, quinto Idus Septembris, regni *[7]* autem sui vigesimo sexto confectas de verbo ad verbum transsumptive et confirmative in se habentes in presentia eorundem comitum Themesiensium produxisset, in cuius tenore inter alia hec clausula reperta extitisset, item villa Feyerem cum

conditionariis in comitatu de Bekys existens *[8]* per beatum Ladizlaum regem donata. Quibus quidem litteris exhibitis predictus Michael personaliter in eorundem comitum Themesiensium exurgendo presentiam respondisset eo modo, ut prefatam possessionem Feyerem non occupative, sed vigore instrumentali conservaret, et ibidem quasdam *[9]* duas litteras, unam comitis Symonis filii Konie bani, pridem iudicis curie regie, fratris nostri karissimi adiudicatoriam in Wisegrad quatragesimo die octavarum festi beati Mychaelis archangeli in anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo quinto, super facto dicte possessionis Feyerem clause confectam, *[10]* et aliam domini Detrici palatini affirmatoriam, q[into?] decimo die congregationis sue generalis universitati nobilium de Zarand et de Bekys comitatum feria secunda proxima ante festum Beatorum Symonis et Iude apostolorum prope dictam villam Symand celebrate in anno Domini Millesimo Trecentesimo *[11]* Nonagesimo septimo patenter super facto eiusdem possessionis Feyerem confectam eisdem comitibus Themesiensibus demonstrasset. Quibus demonstratis, quia partes predictae, se super facto dicte possessionis Feyerem plura instrumenta habere, et eadem contra se in curia regia exhibere velle allegassent, *[12]* pro eo iidem comites Themesienses commisissent eo modo, ut partes predictae predictas litteras, tunc in presentia eorundem productas, et alias, si quas in facto dicte possessionis Feyerem haberent, confectas, in octavis festi Sancti Georgii martiris tunc venturis in curia regia in presentia iudicis *[13]* curie regie contra sese exhibere tenerentur, ad quasquidem octavas festi beati Mychaelis archangeli [*verbum oblitteratum*: prefatus] Barnabas filius Michaelis de Feyerem [*huc intelleguntur verba inserta*: in quem decesso dicto Mychaele patre suo presens causa extiteret redacta] per annotatum procuratorem dicti capituli Agriensis congruus diebus ipsarum octavarum coram nobis expectatus, premissa litteralia sua instrumenta exhibiturus *[14]* nostram in presentiam non venerat neque miserat, se mediante litteris nostris iudicialibus in iudicio [*oblitteratum*: regali] aggravari permittendo, postulans prefatus procurator dicti capituli eidem ex parte memorati Barnabe per nos in premissis iuris equitatem impertiri. Et quia idem Barnabas ad premissa *[15]* evocandus fore visus fuerat, pro eo vestram amicitiam litteratorie petivissemus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente homo regius infradeclarandus memoratum Barnabam filium Mychaelis de Feyerem premissa litteralia sua instrumenta exhibiturum *[16]* ac de iudicio trium [*verbum oblitteratum*: regali] [*oblitteratum*: sex] marcarum, nobis et parti adverse satisfacturum contra annotatum capitulum ecclesie Agriensis ad octavas festi beati Georgii martiris [*verba inserta*: tunc venturas] regiam evocaret in presentiam. Et post hec ipsius evocationis seriem cum nomine evocati ad easdem octavas domino nostro regi fideliter rescriberetis. *[17]*

Tandem ipsis octavis festi beati Georgii martiris instantibus prefatus Emericus litteratus pro prefato capitulo ecclesie Agriensis cum procuratoribus litteris eiusdem ad nostram veniendo presentiam litteras vestras super premissa evocatione domino nostro regi rescriptionales nobis presentarat, in quibus per Lucam *[18]* de Wlueth regium et Andream canonicum vestrum homines feria teria proxima ante Dominicam Ramispalmarum proxime preterita memoratum Barnabam filium Mychaelis in possessione sua Feyerem vocata ad premissa contra annotatum capitulum ecclesie Agriensis ad predictas octavas festi Beati Georgii *[19]* regiam in presentiam legitime evocatum extitisse compereramus manifeste, ad quasquidem octavas prefatus Barnabas filius Michaelis per annotatum procuratorem dicti Capituli in persona eiusdem congruus diebus ipsarum octavarum coram nobis expectatus, premissa sua litteralia instrumenta exhibiturus, nostram *[20]* in presentiam non venerat neque miserat, nec persolverat iudicium prenotatum, se pro sua non venientia in iudicio consueto et pro non solutione dictorum iudiciorum in duplo eiusdem, mediantibus litteris nostris iudicialibus exinde confectis agravari permittendo. Postulans prefatus procurator dicti capituli eidem ex parte *[21]* dicti Barnabe per nos in premissis iuris medelam elargiri. Et qui [?] idem Barnabas adhuc ad premissa in tribus foris comprovincialibus publice et manifeste proclamandus fore visus fuerat, pro eo vestram amicitiam [*verbum oblitteratum*: prenominatos] {*verbum insertum, supra verbum oblitteratum*: litteratorie} petiveramus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem *[22]* pro testimonio fidedignum, quo presente homo regius infradeclarandus prefatum Barnabam premissa litteralia sua instrumenta exhibiturum ac de iudiciis in toto novem marcas facientibus nobis et parti adverse satisfactorum contra annotatum Capitulum Agriense in tribus foris comprovincialibus ad octavas *[23]* festi Beati Mychaelis archangeli tunc venturas publice et manifeste regiam faceret proclamari in presentiam, insinuando ibidem, ut si veniret et premissa litteralia sua instrumenta exhibuerit, de dictisque iudiciis nobis et parti adverse satisfaceret, bene quidem, alioquin vero non obstante ipsius absentia et *[24]* rebellione, finem debitum et indilatam faceremus causa in premissa, prout dictaret ordo iuris. Et post hec ipsius trineforensis proclamationis seriem, cum nomine proclamati ad easdem octavas dicto domino nostro regi fideliter rescriberetis. Tandem ipsis octavis instantibus Emericus litteratus pro prefato Capitulo *[25]* ecclesie Agriensis cum procuratoriis litteris eiusdem in nostram veniendo presentiam litteras vestras super premissa trineforensi proclamatione domino nostro regi rescriptionales nobis presentavit, in quibus per Blasium Wlueth regium et magistrum Iacobum Parvum socium et concanonicum vestrum [*iterum ex supervacuo*: vestrum] homines prefatum Barnabam *[26]* filium Mychaelem de

Feyerem primo die Dominico proximo ante festum Exaltationis Sancte Crucis in villa Symand, demum vero feria secunda in civitate Gyula in comitatu de Zarand, tertio vero et ultimo in villa Bekys in eodem comitatu de Bekys, eoque comitatu *[27]* in eodem plura fora non celebrarentur, terminis post sese consequenter preteritis ac foris comprovincialibus, civitate et villis in predictis celebratis ad premissa ad dictas octavas festi Michaelis archangeli, contra memoratum Capitulum ecclesie Agriensis, regiam in presentiam legitime proclamatum fore *[28]* comperimus manifeste, ad quasquidem octavas festi Beati Mychaelis archangeli prefatus Barnabas filius Mychaeli per annotatum procuratorem dicti Capituli in persona eiusdem congruis diebus ipsarum octavarum coram nobis expectatus, [*verbum oblitteratum: nostram*] premissa litteralia sua instrumenta exhibiturus, nostram in presentiam *[29]* non venit neque misit, nec iudicia novem marcarum nobis et parti adverse persolvere debens persolvit, se {*verba inserta: pro sua non venientia in iudicio consueto et pro non solutione dictorum iudiciorum in duplo eiusdem*} mediandibus litteris nostris iudicialibus exinde confectis convinci permittendo. Postulans prefatus procurator dicti capituli eidem ex parte iamdicti Barnabe filii Michaelis per nos in premissis *[30]* iuris medelam elargiri. Verum quia in dicta congregatione ipsorum comitum Temesiensium prefato procuratore ipsius Capituli Agriensis dictam possessionem eiusdem Feyerem vocatam per ipsum condam Michaellem filium Nicolaum, patrem utputa prefati Barnabe occupatam extitisse referente, *[31]* prefatus condam Mychael filius Nicolai in presentia eorundem comitum dictam possessionem Feyerem appellatam sibi vigore instrumentali pertinentem fore referendo, eadem in curia regia in presentia iudicis {*verba inserta: curie regie*} exhibere assumpsisse et eodem Michaelle filio Nicolai medio tempore de hac *[32]* luce decesso, prelibatus Barnabas filius ipsius Michaelis ad exhibitionem eorundem nostram in presentiam non venisse neque misisse, et ob hoc idem ad exhibicionem eorundem primo evocatus et tandem contumacia sua exigente in tribus foris comprovincialibus publice et *[33]* manifeste proclamatus, ad nullum eorundem terminorum sibi iuridice deputatorum, nostram veluti iudicis sui ordinarii in presentiam modo simili non venisse neque misisse sed se semper oneribus iudiciorum opprimi permisisse, {*verba, veri simile oblitterata: exprimisse, manifeste reperiebantur*}, dicta etiam *[34]* possessio Feyerem vocata ex tenore dictarum litterarum ipsius condam domini Bele regis, ipsi Capitulo ecclesie Agriensis per beatissimum regem Ladizlaum perpetuo data et donata extitisse manifeste reperiebantur, consuetudinaria vero lege regni ab antiquo approbata *[35]* sanciente, quicumque in facto alicuius iuris possessionarii per quempiam requisiti se instrumenta habere allegando eadem exhibere assumpserit, et non exhibuerit, et ad exhibendum eadem

primo evocatus, et tandem contumacia sua requirente in tribus foris comprovincialibus publice *[36]* et manifeste proclamatus ad nullum eorundem terminorum sibi legitime deputatorum venire vel mittere renuerit, sed se oneribus iudiciorum agravari permiserit, talis amplius, statuti huiusmodi iuris possessionarii [*oblitteratum*: con¹] non vallet contradictorie obviare, requisitorque eiusdem *[37]* contradictione ipsius, instrumenta sua exhibere assumpmentis et non exhibentis et aliorumque quorumlibet non obstante, in dominium eiusdem statui debet et introduci, pro eo, vestram amicitiam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente magister *[38]* Mychael de Egeruar vel Petrus de Herend, altero absente homo regius de curia regia ad id specialiter transmissus ad faciem dicte possessionis Feyerem vocate, vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, eandem cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis suis *[39]* universis statuatur et committat prefato Capitulo Agriensi in sempiternum possidere, tenere pariter et habere, contradictione prefati Barnabe filii Mychaelis et aliorum quorumlibet, eoque in tam longinqua litis ventillatione nullus alter, preterquam dictus condam Mychael et per consequens Barnabas filius eiusdem se *[40]* intromisit causam in presentem, non obstante. Ceterum, quia de approbata huius regni lege iudicia in processu huiusmodi litis accumulata, finitis huiusmodi causis possessionariis de rebus et bonis cuiusvis convicti extorqueri debent atque recepti, idem autem Barnabas filius Mychaelis *[41]* in processu presentis litis adversus ipsum Capitulum in iudiciis viginti unius marcarum convictus extitisse dinoscitur et agravatus, ideo volumus et presentibus committimus, ut prefati regius et vester homines, habita ipsa statuti ad facies iurum possessionariorum ipsius [*insertum*: Barnabe] [*oblitteratum*: Mychaelis] ubi *[42]* res et bona eiusdem reperire valuerint, accedendo, de eisdem rebus et bonis eiusdem ad valorem prescriptorum iudiciorum viginti unus [*recte*: unius] marcarum auferrat et easdem in duabus partibus nostris iudiciariis, in tertia vero parte ipsi Capitulo Agriensi {*veri simile oblitteratum*: partis} parti scilicet adverse manibus *[43]* det et assignet; si vero res et bona prefati Barnabe ad valorem prescriptorum iudiciorum reperire nequirit, extunc tandem de prescriptis iuribus possessionariis eiusdem Barnabe, ex ceteris porcionibus quorumlibet aliorum, de eisdem tot et tantum, quantum se in sua *[44]* estimacione ad valorem ipsorum iudiciorum extenderit, occupet, et eadem in duabus similiter nobis, in tertia autem parte ipsi Capitulo

1 A megkezdett, majd kitörölt con a következőképp magyarázható: az írnok a két szóval később következő contradictorie szó leírásába kezdett egy con- jellel, de rájött, hogy még nem az jön, ezért ezt egy ferde vonallal lehúzta és ment tovább a non vallet leírásával, majd pedig a maga helyén a contradictorie leírása következett.

statuat, tamdiu per nos et ipsam partem adversam, quousque eadem per ipsum Barnabam aut alios, quorum redemptioni eadem ad redimendum *[45]* magis conveniunt, a nobis et ipsa parte adversa redimantur, possidenda. Si qui vero dicta iura possessionaria ipsius Barnabe pro prescriptis iudiciis occupata, se redimere velle asseruerint, eisdem ad assumptendum terminum redemptionis eorundem octavas festi *[46]* Epiphaniarum Domini nunc venturas det et assignet eadem iura possessionaria estimando {*verbum oblitteratum, qui legi non potest in fine sententiae*}. Et post hec ipsius possessionarie statucionis, occupacionis, estimacionis ac rerum et bonorum ablacionis seriem, ut fuerit expediens cum nominibus dicta possessionaria se redimere *[47]* velle asserencium ad dictas octavas festi Epiphaniarum Domini domino nostro regi fideliter rescribatis. Datum in Visegrad, quadragesimo die termini prenotati, anno Domini millesimo quadringentesimo quinto.

TRANSCRIPT BY TIBOR ALMÁSI

Szécsényi Frank oklevele

Szécsényi Frank országbíró a Békés megyében levő Fejérem települést az *№ 3.*
 egri káptalannak ítéli Fejéremi Barnabás ellenében. Imre deák, az egri *1405.*
 káptalan ügyvédje a per során felmutatta I. Károly király 1323-ben kelt ok- *november 14.*
 levelét, mely tartalmazta IV. Béla 1261-ben kelt oklevelét. Béla király okle- *Visegrád*
 vele hivatkozott Szent László király adománylevelére. A per során Fejéremi
 Barnabás nem jelent meg az országbíró előtt, noha három település vásá-
 rán is perbe idézték. Az oklevél Gyulát civitas-nak, vagyis városnak nevezi.

TISZTELENDŐ barátait, az aradi egyház káptalanját Szécsényi Frank *comes*, Zsigmond úrnak, Isten kegyelméből Magyarország királyának az országbírája készséges barátságáról biztosítja tisztelettel.

Tudjátok meg, hogy a mi perhalasztó levelünkben foglaltak szerint¹ Szent² Mihály arkangyal legutóbbi ünnepének nyolcadán³ az egri egyház tiszteletre méltó káptalanjának képviselőjében a nevezett káptalan ügyvédvalló levelével meghatalmazva Imre deák megjelent törvényszékünkön Fejéremi Mihály fia Barnabás ellenében, és bemutatta nekünk István fiainak, mindkét Miklós temesi ispánoknak és a kunok bíráinak⁴ peráthelyező levelét annak tudósításával, hogy az említett temesi ispánok közgyűlésén, amelyet ők Békés és Zaránd megyék nemesseinek összessége számára az Úr 1399. december 8. (Szent Miklós ünnepe december 6.) esztendejében a Szent Miklós hitvalló ünnepét követő legközelebbi hétfőn⁵ különleges királyi megbízásból Simánd falu közelében tartottak, az egri egyház káptalanját annak ügyvédvalló levelével képviselő Imre deák a többiek közönségéből szólásra emelkedve olyasforma panaszt terjesztett elő,

miszerint a szóban forgó káptalan bizonyos Fejérem nevezetű, a mondott Békés megyében fekvő birtokát az ugyanezen Fejéremből való Miklós fia Mihály foglalás révén birtokában tartja és hasznosítja, ő pedig a törvény adta lehetőség szerint meg akarja tudni tőle e birtokfoglalás alapját. Majd ugyanott, ugyanezen temesi ispánok jelenlétében bemutatta a legfelségebb fejedeleme, Károly úrnak, Magyarország kitörölhetetlen emlékezetű néhai királyának bizonyos, az Úr 1323. esztendejében, tulajdon országglásának pedig ugyancsak 23. évében új kettős pecsétjével megerősített privilegialis oklevelét, amely szóról szóra átírta és megerősítőleg magában foglalta Béla úrnak, Magyarország hasonlóképp egykori királyának az Úr 1261. évében a szeptember idusa előtti ötödik napon⁶ – nevezetesen is az ő uralkodásának 26. esztendejében – kiállított bizonyos oklevele tartalmát. Ez utóbbi szövegében egyebek mellett egy olyan rendelkező kitétel található, hogy „a Békés megyében lévő Fejérem falu *conditionariusokkal* együtt hasonlóképpen Szent László király által lett odaadományozva”.

Ezen oklevél-bemutatót követően a fent említett Mihály ugyanezen temesi ispánok jelenlétében személyesen felszólalva azt válaszolta, hogy az említett Fejérem birtokot nem foglalás révén, hanem oklevelek erejénél fogva tartja birtokában, majd ugyanott két oklevelet mutatott be ugyanezen temesi ispánok előtt. Ezek egyike a mi szeretett fivérünknek, Kónya bán fiának, Simon *comes*nek, korábbi országbírónak⁷ Visegrádon, az Úr 1395. esztendejében a Szent Mihály arkangyal ünnepének nyolcadát követő negyvenedik napon⁸ az említett Fejérem birtok tárgyában született bírói döntést tartalmazó zárt oklevele volt, a másik pedig Detre nádor úrnak⁹ azon megerősítő levele, amelyet az Úr 1397. évében a Zaránd és Békés megyék nemeseinek összessége számára Szent Simon és Júdás apostolok ünnepe előtti legközelebbi hétfőn¹⁰ Simánd falu mellett általa tartott közgyűlés tizenötödik napján¹¹ ugyanezen Fejérem birtok ügyében állítottak ki nyílt oklevél formájában.

Mivel az előbb mondott felek a szóban forgó oklevelek bemutatása után azt állították, hogy a mondott Fejérem birtok dolgában több oklevéllel is rendelkeznek, és azokat készek egymás ellenében a királyi udvarban bemutatni, ezért ugyanezen temesi ispánok akként rendelkeztek, hogy a fent nevezett felek a szóban forgó okleveleket – a színük előtt akkor bemutatottakat, illetve, ha Fejérem birtok tárgyában rendelkeznek még olyanokkal, úgy az egyéb keletkezésűeket is – tartozzanak Szent György vértanú ünnepének soron következő nyolcadán¹² a királyi udvarban egymással szemben bemutatni az országbíró jelenlétében.

Szent Mihály arkangyal ünnepének [!] eme nyolcadára¹³ mindazonáltal Fejéremi Mihály fia Barnabás – akire apjának halálát követően átszállt a szóban forgó per folytatása,¹⁴ és kinek jövetelére a mondott egri káptalan megnevezett ügyvédje a jelzett nyolcadot követő kellő számú napon át

színünk előtt várakozott, hogy az majd okirati bizonyítékait bemutassa – nem járult színünk elé, és nem is küldött oda senkit, kitéve ezzel magát annak, hogy bírói rendelkező oklevelünk révén őt bírságban elmarasztaljuk. Erre fel a nevezett káptalan fentebb mondott ügyvédje kérte, hogy az ügyben az említett Barnabással szemben szolgáltassunk a káptalannak méltó igazságot.

Mínthogy pedig mindezekhez ugyanezen Barnabás perbehívása elkerülhetetlennek látszott, ezért alapos körütekintéssel olyan kérést intéztünk hozzátok, barátainkhoz, hogy küldjétek ki tanúbizonyságul hites embereteket, akinek a jelenletében az alább megnevezendő királyi ember a fentiekben érintett okirati bizonyítékai bemutatására, továbbá a nekünk, illetve a peres ellenfélnek járó 3 márka bírság megadására kötelezett említett Fejéremi Mihály fia Barnabást az egri egyház jelzett káptalanja ellenében Szent György vértanú ünnepének akkor elkövetkező nyolcadára a királyi jelenlet elé perbe idézni tartozott.¹⁵ Majd ezután a szóban forgó perbehívás rendjéről a megidézett névvel együtt a megadott ünnep ugyanezen nyolcadáig írásos jelentésben nektek kellett király urunk részére hitelesen számot adnotok.

Eljövén végül Szent György vértanú ünnepének eme nyolcada,¹⁶ az előbb mondott Imre deák az egri egyház fent nevezett káptalanja képviselőjében annak ügyvédvalló levelével bírói jelenletünk elé járult, és bemutatta előttünk az imént érintett perbehívás tárgyában király urunkhoz intézett válaszleveleteket. Annak tartalma révén arról szereztünk világos tudomást, hogy Ölyvedi Lukács királyi ember és a ti emberetek, András kanonok a legutóbbi virágvasárnap előtti kedden¹⁷ az említett Mihály fia Barnabást annak Fejérem birtokán az előrebocsátottak dolgában az egri egyház káptalanjával szemben a királyi jelenlet bírósága elé Szent György ünnepének jelzett nyolcadára törvényesen megidézték.

E bizonyos nyolcadra¹⁸ azonban Mihály fia Barnabás – kinek jövevényére a mondott káptalan fent nevezett ügyvédje annak képviselőjében színünk előtt a szóban forgó nyolcadot követő kellő számú napon át várakozott, hogy az majd ott említett okleveles bizonyítékait bemutassa – nem járult színünk elé, nem is küldött senkit maga helyett, és a fent jelzett bírságot sem fizette meg, kitéve magát mindezzel annak, hogy meg nem jelenéséért a szokásos bírságban, a bírságok meg nem fizetése miatt pedig annak kétszeresében elmarasztaljuk az ennek kapcsán kiállított rendelkező bírói oklevelünk révén. A mondott káptalan fent nevezett ügyvédje kérte ugyanakkor, hogy az említett Barnabás részéről gondoskodjunk a káptalannak járó jogorvoslatról az előrebocsátottak tekintetében.

Mínthogy pedig mindezekhez szükségesnek látszott még Barnabás három megyei vásáron történő nyilvános és sokak színe előtti kikiáltása, ezért alapos körütekintéssel benneteket, barátainkat kértünk meg arra,

hogy küldjétek ki hites embereteket tanúskodás végett, akinek a jelenlétében az alább megnevezendő királyi ember a fentiekben érintett okirati bizonyítékai bemutatására, továbbá az egészében 9 márka bírságfizetést illetően irántunk, illetve a peres ellenfél iránt elégtételadásra köteles említett Fejéremi Mihály fia Barnabást három megyei vásáron nyilvánosan és letagadhatatlanul kihirdetteti olyan személy gyanánt, mint aki Szent Mihály arkangyal ünnepének akkor elkövetkező nyolcadára¹⁹ az egri egyház jelzett káptalanja ellenében a királyi jelenlét elé járulni tartozik, azzal a figyelmeztetéssel, hogy amennyiben megjelenik és bemutatja szóban forgó okleveles bizonyítékait, továbbá elégtételt szolgáltat nekünk, valamint perbeli ellenfelének a mondott bírságokat illetően, akkor a helyzet rendeződik, máskülönben távolmaradása és szembeszegülése nem fogja meggátolni, hogy a taglalt perben a kellő és haladéktalan záródöntést meghozzuk a jogrend kívánalmának megfelelően. Majd ezeket követően a szóban forgó háromvásáros kikiáltás rendjéről a közhírré tett személynek a nevével együtt a megadott ünnep ugyanezen nyolcadára írásos jelentésben kellett király urunknak valóságúen beszámolnotok.

Végül eme nyolcad²⁰ eljövetelekor Imre deák az egri egyház emlegett káptalanja képviselőjében annak ügyvédvalló levelével színünk elé járulván bemutatta előttünk a fentebb jelzett háromvásáros kikiáltással kapcsolatban király urunkhoz intézett jelentő leveleteket, amelyben egyértelműen azt találtuk, hogy Ölyvedi Balázs királyi ember, valamint egyikőtök, kanonoktársatok, Kis Jakab mester Fejéremi Mihály fiát, az előbb mondott Barnabást a fentebb részletezett dolgok teljesítésére először Simánd faluban a Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepe előtti vásárnapon,²¹ majd azután hétfőn,²² Gyula városában, Zaránd megyében, harmadízben és utoljára pedig Békés faluban, ugyanazon Békés megyében – minthogy a szóban forgó megyében további vásárokat nem tartanak – közvetlenül egymás után elkövetkezett időpontokban, jelesül is az előbb megnevezett városban és falvakban megtartott környékbeli vásárokon Mihály arkangyal ünnepének mondott nyolcadára törvényes kikiáltással a királyi jelenlét bírósága elé idézték az említett egri egyház káptalanja ellenében.

Szent Mihály arkangyal ünnepének nyolcadára²³ mindenestre az előbb mondott Mihály fia Barnabás – akire a nevezett káptalan jelzett ügyvédje megbízója képviselőjében színünk előtt a szóban forgó nyolcadtól kellő számú napon keresztül várakozott, hogy az ott majd bemutatja említett okirati bizonyítékait – nem járult mégsem bírói jelenlétünk elé, nem is küldött senkit maga helyett, és a fentebb jelzett, nekünk, illetve a másik félnek leróni köteles 9 márka bírságot sem fizette meg, kitéve magát mindezzel annak, hogy meg nem jelenéséért a szokásos bírságban, a mondott bírságok meg nem fizetése miatt pedig annak kétszeresében el-

marasztaljuk az ennek kapcsán kiállított rendelkező bírói oklevelünkkel. A mondott káptalan fent nevezett ügyvédje kérte mindazonáltal, hogy az említett Barnabás részéről gondoskodjunk a káptalannak járó jogorvoslatról az előrebocsátottakat illetően.

Mínthogy pedig a nevezett temesi ispánok jelzett gyűlésén arra föl, hogy az egri káptalan fent említett ügyvédje megbízóinak Fejérem birtokáról a néhai Miklós fia Mihály – tudniillik az előbb mondott Barnabás apja – által elfoglalt birtokként beszélt, e néhai Miklós fia Mihály viszont a Fejérem nevezetű birtokot okirat érvénye alapján őt illető birtoknak állította be a szóban forgó ispánok színe előtt, felvállalván, hogy vonatkozó okleveleit a királyi kúriában a királyi országbíró jelenléte előtt bemutatja, majd ugyanezen Miklós fia Mihálynak ebből az árnyékvilágból történt időközbeni eltávozta után arra nézve szereztünk tapasztalati bizonyosságot, hogy az oklevél-bemutatásra e Mihálynak a fia, az emlegetett Barnabás nem jött el bírói jelenlétünk elé, és nem is küldött senkit maga helyett, amikor pedig emiatt őt az okleveles bizonyításra először perbe hívtuk, végül megátalkodottsága nyomán utóbb három környékbeli vásáron nyíltan és nyilvánosan eszközölt kikiáltással is megidéztek, a korábbiakhoz hasonlóan ugyanezen, részére bírói jogkörben kiszabott határnapok egyikére sem járult a magunk – jelesül is az ő hivatalból illetékes bírójának – színe elé, és nem is küldött senkit maga helyett, hanem minden esetben inkább hagyta magát bírságterhek béklyójába verni, ráadásul a néhai Béla király úr említett oklevelének tartalma folytán a mondott Fejérem is olyan birtoknak bizonyult, mint amelyet az igen szent László király örökre szólóan az egri egyház káptalanjának adott és adományozott, így azután, mert az ország szokásjogon alapuló régóta követett törvénye úgy rendeli, hogy bárki, akivel szemben valaki valamilyen birtokjoggal kapcsolatos tárgyban keresetet támaszt, rendelkezésére álló okiratokra hivatkozva azok bemutatását vállalja, ám mégsem mutatná be azokat, majd első alkalommal az oklevél-bemutatásra perbe szólítják, végül pedig makacssága folytán három környékbeli megyei vásáron nyilvános és közvetlen kikiáltással is megidézik, ő pedig semmibe véve a számára törvényesen kitűzött ezen határnapok mindegyikét, nem jelenik meg, és nem is küld senkit maga helyett, hanem hagyja magát bírságterhekkel büntetni, az ilyen személy a továbbiakban ne tudjon ellentmondóként az efféle birtokjogi beiktatással szembeszegülni, és az ilyen, okirati bizonyítékai bemutatását vállalónak, ám azt mégsem teljesítőnek, illetve senki másvalakiknek az ellentmondása sem képezvén akadályát, be kell iktatni és be kell vezetni az olyanokat a szóban forgó dolognak az uralmába, aki az ügyben követeléssel állt elő, ezért a jelen oklevél révén alapos körültekintéssel azt kérjük tőletek, barátainktól, hogy küldjétek ki tanúbizonyságul hites embereteket, akinek a jelenlétében az eljáráshoz a királyi udvarból különleges megbí-

zással kiküldött királyi ember, Egervári Mihály mester, illetve Herendi Péter valamelyike a másíku távolmaradása mellett kimenvén a mondott Fejérem nevezetű birtok helyszínére, miután ott szabályosan egybehívta a birtok valamennyi szomszédját és közös határirtokosát, a birtokot öelöttük iktassa és hagyja hátra minden haszonvételével és összes tartozékával együtt a fentebb mondott egri káptalan részére örökké tartó bírásra, megtartásra, illetőleg birtoklásra, aminek nem képezheti akadályát sem a fentebb mondott Mihály fia Barnabásnak, sem pedig más valakiknek az ellentmondása, mivel a per oly hosszadalmasan húzódó fennforgása során a nevezett néhai Mihályon s következőleg az ő fián, Barnabáson kívül senki más nem ártotta bele magát a jelenlegi jogvitába.

Egyébiránt pedig, mivel ezen ország bevált törvénye alapján az ilyen peres eljárásban felhalmozódott bírságokat az efféle birtokperек lezárultával akármilyen elítéltnék a vagyona és jószágai terhére kell beszedeni és behajtani, és az is köztudomású, hogy e Mihály fia Barnabás a jelen per folyamán a szóban forgó káptalan ellenében 21 márka bírságban lett megbüntetve és elmarasztalva, ezért azt akarjuk, illetve a jelen oklevél révén úgy rendeljük, hogy az iktatás megtörténtét követően a fent említett királyi ember a ti emberetekkel együtt felkeresvén mindazon, birtokjogi tekintetben Barnabáshoz kapcsolódó helyszíneket, ahol annak fellelhetők vagyontárgyai és jószágai, majd ugyanezen tulajdonából, illetőleg javaiból vegye el az imént írott 21 márka bírságnak megfelelő egyenértéket, s adja, illetve ruházza át azokat kétharmad részben a mi bírói kezünkre, egyharmad részben pedig a nevezett egri káptalan – tudniillik a perbeli ellenfél – kezére.

Amennyiben viszont az említett Barnabás adott ingó javai és jószágai nem tennék lehetővé a fentebb írt bírságok értékének előteremtését, akkor végül ugyanezen Barnabás előbb említett birtoktulajdonaiból – a bárki máshoz tartozó további részesedéseket is megterhelve belőlük – legott foglaljon le annyit, illetve akkora hányadot, amekkora a szóban forgó bírságok értékét becsü alapján kiteszi, és a lefoglaltakat is hasonlóképp kétharmad részben nekünk, egyharmad részben pedig a mondott káptalannak iktassa, hogy azok annyi időre a magunk és a perbeli ellenfél birtokolásába kerüljenek, amíg vagy maga Barnabás, vagy más olyanok, akiknek elsősorban fennáll e birtokjogok megváltására vonatkozó visszaváltási jogosultsága, tőlünk és a szóban forgó peres ellenféltől vissza nem váltják azokat. Ha pedig valakik kinyilvánítanak, hogy e Barnabásnak a fentebb írott bírságai fejében lefoglalt birtoktulajdonhoz fűződő jogait meg akarják váltani, számukra ugyanezen visszaváltás vállalandó határnapjául az Úr megjelenése ünnepének most eljövő nyolcadát adja meg és tűzze ki e birtokjogok eszközölt becsüje alapján. Majd mindezeket követően a szóban forgó birtokba iktatásnak, lefoglalásnak, becsünek, illetve

vagyontárgyak és jószágok elvételének rendjét, miképpen végrehajtásuk megtörtént, azoknak a nevével együtt, akik a jelzett birtokjogok magukhoz váltási szándékát kifejezték, az Úr megjelenése ünnepének mondott nyolcadára király urunk számára írásban megbízhatóan jelentsétek.

Kelt Visegrádon a fentebb jelzett határnapot követő negyvenedik napon, az Úr 1405. esztendejében.²⁴

FORDÍTOTTA: ALMÁSI TIBOR, HALMÁGYI MIKLÓS KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

E: MNL Heves Megyei Levéltára 597; (Egri székeskáptalan magánlevéltára 16. 4. 1. 3.); Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Diplomatikai Fényképgyűjtemény, HU-MNL-OL-DF 210517.

K: –

R: Karácsonyi, Békésvármegye I. 205–206. bő regesztát ad az oklevélről.

Jegyzetek

- 1 Lásd jelen oklevélnek a háromvásáros kihirdetést említő részét.
- 2 A középkori szöveg lényegében szinonimaként kezelte a 'beatus' és a 'sanctus' jelzőket. Mi egységesen a 'szent' jelzőt használtuk a magyar fordításban.
- 3 1405. okt. 6. (Szent Mihály ünnepe szeptember 29. Ennek nyolcada október 6.)
- 4 Csáki István fia Miklós és Marczali István fia Miklós. A sajátos névegyezés miatt okleveleikben az utrorumque Nicolaum filiorum Stephani fordulatot használják.
- 5 1399. december 8. (Szent Miklós ünnepe december 6.)
- 6 1261. szeptember 9.
- 7 Szécsényi Simon
- 8 1395. november 14.
- 9 Pelsőci Bebek Detre nádor.
- 10 1397. okt. 22.
- 11 Eszerint a közgyűlés 1397. október 8-án kezdődött. Bebek Detre nádor nevében 1397-ben, a simándi közgyűlés 12. napján is kelteztek két oklevelet. Ezeket Haan–Zsilinszky (1877. 15. 16.), Mályusz Elemér Zsigmond kori oklevéltára (ZsO. I. 558.), továbbá Kenéz Győző is 1397. nov. 2-re keltezik, ami a két oklevél elején említett Szent Simon és Júdás apostolok ünnepe előtti hétfőtől (1397. okt. 22.) számítva jön ki.
- 12 1400. május 1. (Szent György ünnepe a középkori Magyarországon április 24. Ennek nyolcadik napja május 1.)
- 13 Valószínűleg 1404. október 6. Szóba jöhet 1402, 1403. október 6. Lásd következő jegyzeteket.
- 14 Mihály halálát említi Szécsényi Frank 1402. április 8-án kelt perhalasztó levele. Ez a levél az adott év, tehát 1402. okt. 6-ára halasztja az oklevelek bemutatását. HU-MNL-OL-DF 210628, MNL Heves Megyei Levéltára 704., korábban az egri székesfőkáptalan magánlevéltárában (U 415 / 704, U 415 / 19. 1. 1. 2.);
- 15 1405. május 1.
- 16 1405. május 1.
- 17 1405. április 7.; Virágvasárnap 1405-ben április 12, előtte való kedd április 7.
- 18 1405. május 1.
- 19 1405. október 6.
- 20 1405. október 6.
- 21 1405. szeptember 13.
- 22 1405. szeptember 14.
- 23 1405. október 6.
- 24 1405. nov. 14. Az oklevél elején említett 1405. okt. 6-ától számított 40. nap.

Charter in the case of John of Marót, Ban of Macho

№ 4.
19th June
1419.
Kassa
(Košice)

John of Marót, Ban of Macho, accused the noblemen, Stephen and Emeric, the sons of Abraham of Gerla, of using some of his properties of those belonged to his 'possessiones' Gyula and Bekes, Gywr and Beren. Stephen and Emeric protected themselves claiming they used only their own property, on the waterside called Fabyanfuka. They received it from the former kings as John Marót received the market town – oppidum – Gyula from King Sigismund. King Sigismund testifies: in this trial, the verdict must be adjourned and suspended until the evidence is obtained. This charter mentioned Gyula twice: first as an estate – possessio – and secondly as a market town – 'opidum'.

Maróti János, macsóí bán ügyében kiadott oklevél

№ 4.
1419.
június 19.
Kassa

Maróti János macsóí bán azzal vádolta Gerlai Ábrahám fiait, Istvánt és Imrét, hogy az ő javait használják, melyek Gyula és Bekes, Gywr és Beren nevű birtokaihoz tartoznak. István és Imre azzal védekeztek, hogy Fabyanfuka nevű vízfolyásnál saját birtokukat használták. Úgy kapták a régi királyoktól, ahogy Maróti János kapta Gyula mezővárost Zsigmond királytól. Zsigmond király tanúsítja, hogy a perben, a bizonyítás teljes és tárgyaláson felmerült igény szerinti befejezéséig az ítélekezést elhalasztja, és a pert addig szünetelteti. Az oklevél két helyen említi Gyulát: egyszer birtokként – possessio – másodszor mezővárosként – 'opidum'.

MI, ZSIGMOND, Isten kegyelméből a rómaiak mindenkor dicsőséges királya¹ és Magyarország, stb. királya, emlékezetül adjuk, hogy midőn mi Kassa városunkban együtt voltunk országbáróinkkal és országunk sok főrendű emberével, s ott mindenekelőtt azoknak a perét vitattuk meg, akik a törvényes úton hozzánk nyújtották be panaszukat, akkor hívünk, a nagyságos férfiú: Maroth-i János, ki egyébként a mi Macho-i bánunk, személyesen színünk és ugyanazon országbáróink színe elé járulván, Gerla-i Ábrahám fiai: István és Imre ellen – akik hasonlóképpen jelen voltak előttünk és ugyanazon országbáróink előtt – ilyesformán adta elő panaszát: nevezetesen hogy ugyanazon István és Imre bizonyos, az ő Gyula és Bekes, nemkülönben Gywr és Beren nevű birtokaihoz tartozó szántó-földjeiből és kaszálóiból a szóban forgó birtokok határvonalain belüli tartozékokat, név szerint pedig azokat a kaszálókat, amelyek egy bizonyos, Fabyanfuka nevű folyóvízmeder avagy vízer környékén terülnek el – ama fogságának a kezdete óta, amely fogságba egyébként akkor esett, amikor a törökök a mi Bosznia nevű országunkban legyőzték hadseregünket –,

jobbágyaikkal felszántatták, illetve lekaszáltatták, s a lekaszált szénát onnan elszállították, és most is elszállítják, s ezeket a területeket ők is, fent nevezett jobbágyaik is szakadatlanul, még ez idő szerint is használják, hatmaskodva és az ő igen nagy jogsérelmére. És azt, hogy ezek valóban így történtek, 3 egybehangzóan szóló tanúkihallgatási oklevél felmutatásával bizonyítván, azt kérte, hogy felségünk szolgáltasson neki igazságot a fentiekben ugyanazon István és Imre részéről.

Ezzel szemben ugyanazon István és Imre előttünk, s – mint fentebb már mondtuk – országbáróink előtt személyesen megjelenvén, azt válaszolták, hogy ők a nevezett János bánnak semmiféle, a fent említett birtokokhoz tartozó és azok tartozékát képező szántóföldjét és kaszálóját nem szántották fel, és nem kaszáltatták le; az azonban igaz, hogy vannak nekik bizonyos kaszálóik a fent nevezett *Fabyanfwwka* [!] nevű vízfolyás mellett, amelyek örökjogon és ősidők óta a saját birtokaikhoz tartoznak, és amelyeket őseik is békében birtokoltak mindenkor, miként ők maguk is békében birtokolják ez idő szerint is; és a tekintetben, hogy ők János bán kaszálóit nem kaszáltatták, készen állnak arra, hogy alávessék magukat a szomszédos és közös határral rendelkező nemesek igazmondó tanúságtételének, amelyet közvizsgálat² formájában tesznek; maga János bán erre kijelentette, hogy ő jóakaratóan nem az ilyen közvizsgálatra, hanem ugyanazon István és Imre határjáró okleveleinek tartalmára akar inkább hagyatkozni.

Miután ezt megértettük, minthogy ugyanazon István és Imre azt nyilatkozták, hogy az említett saját birtokaikat Magyarország dicsőséges királyai ugyanúgy adományozták őseiknek, ahogyan mi adományoztuk ugyanazon János bánnak a fentebb említett *Gyula* mezővárost,³ valamint a fentebb említett birtokokat; és törvényesen feltett kérdésünkre azt felelték nekünk, hogy a János bán említett birtokai mellett fekvő saját birtokaikról nincsenek határjáró okleveleik, és ilyeneket sem most, sem a jövőben nem tudnak felmutatni, hanem azt kérték, hogy a saját birtokaik és ugyanazon János bán fent megnevezett birtokai között mi szabjuk meg a határvonalakat; mindezért mi, annak utána, hogy mindezeket meghallgattuk, úgy határoztunk, hogy a fentebb elmondott és a fentebb megnevezett felek között, az ugyancsak fentebbi ügyben megindított pert mindaddig felfüggesztjük és lecsillapítjuk,⁴ amíg a fentebbi peres felek szóban forgó birtokai közötti, említett határvonalak ügyében biztos és igazságos határvonal-kitűzést és jó intézkedést nem tudunk megtenni; elhatározván egyszermind, hogy a fent nevezett János bánnak mindezen, per tárgyát képező és vitatott szántóföldekre és kaszálókra vonatkozó földesúri birtoklásában a közbeeső időben meg kell maradnia; s ezt ekként parancsoljuk meg a jelen oklevelünkkel, amelyet az általunk magyar királyként használt nagyobb pecsétünk lenyomatával jelöltünk meg.⁵

Kelt Kassán, Szent János születésnapja ünnepét közvetlenül megelőző hétfői napon,⁶ az Úr 1419. esztendejében; a mi magyarországi, stb. ország-lásunknak harmincegyedik, római ország-lásunknak pedig kilencedik évében.

FORDÍTOTTA ÉS JEGYZETEKKEK ELLÁTTA KENÉZ GYŐZŐ.⁷

EGYSÉGESÍTETTE: ALMÁSI TIBOR

- E:** Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Diplomatikai Levéltár, HU-MNL-OL-DL 37595. (Hunyadi család lt. 16.) Hártya. Hátoldalán a király nagyobb pecsétjének kevés méhviasz-töredéke és kör alakú nyomai. Hátoldalán: Ítéletlevél Gywla és Bekes stb. ügyében.
- K:** Veress Endre: Gyula város oklevéltára (1313–1800). Budapest, 1938, 10–11. (13. sz.), 10–11. oldalak között facsimilével. (A kiadás kisebb pontatlanságainak helyesbítését lást H. M. Gyula mezővárosi státusa... cikkének lábjegyzeteiben, jelen kötetben.)
- R:** 16. század elejéről való kivonat: Brandenburger Litteralien 1085/3. Staatsarchiv, Nürnberg, fol. 15b. (DF 267426.); Regesta imperii XI. Die Urkunden Kaiser Sigmunds (1410-1437). Verzeichnet von Wilhelm Altmann. Bd. I-II. Innsbruck, 1896–1900. I. 3884. szám; Göndöcs Benedek: Újabb adatok Békésmegye XV. és XVI. századbéli történetéhez. In: A Békésvármegyei Régészeti és Mívelődéstörténeti Társulat Évkönyve, VII. (1880–1881). Szerk. Zsilinszky Mihály, Gyula, 1881. 56–83. 72.; Zsigmondkori oklevéltár VII. (1419–1420.) Mályusz Elemér kéziratát kiegészítette és szerkesztette Borsa Iván. Budapest, 2001. 195. (672. szám).
- Magyarul:** Petrovics István fordításában, Békés megye a honfoglalástól a törökvilág végéig. Nyolcszáz esztendő a források tükrében. Szerk. Kristó Gyula. Békéscsaba 1981. 59–61. (39. sz.)

Jegyzetek

- 1 Értsd: a Német-római Szent Birodalom uralkodója.
- 2 Communis inquisitio: Vagyis: a király által a törvénynapon elrendelendő, de az illetékes megyei hatóság által végrehajtandó, tanúkihallgatásokat magában foglaló vizsgálat.
- 3 Itt így! Gyulát mezővárosnak (opidum [!]) nevezi a szöveg; ugyanakkor elől, korábban az oklevélben még birtoknak (possessio) mondja.
- 4 Szabadabban: elfektetjük
- 5 E méhviaszba nyomott nagyobb pecsétnek csak elenyésző töredékei és a körvonalai maradtak fenn az oklevél hátlapján.
- 6 Vagyis: 1419. június 19-én; ugyanis Keresztelő Szent János születésének ünnepe (június 24.) az 1419. esztendőben szombatra esett.
- 7 MNL Békés Megyei Levéltára, XV. 3. Békés megyei oklevelek és oklevél-fényképmások gyűjteménye.

Charter of King Louis II.

Gal Ispán confessed for the king Louis II.: Margrave Georg of Brandenburg removed him from his position as manager and castellan of the castle of Gyula. The margrave accused him to be deptor with 8000 Forint. To repay his depts, Gal gives his bought estate in Medgyes to the margrave, in worth of 3000 Forint, except of the ground that belonged to the church of Saint Maurice in Gyula. Further, Gal gives to the margrave his estates in other settlements in worth of 1000 Forint. Gal owned these estates as pawn. Further, Gal has to pay 500 Forint to the margrave in cash on Pentecost. (Ispán means something like ‘manager’, in this text the title is used as a name or nickname.)

№ 5.
22th May
1520.
Buda

Nos, LUDOVICUS, Dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc memorie commendamus per presentes, quod nobilis Gallus Espan de Gÿwla, coram nobis personaliter *[2]* constitutus, onera et quelibet gravamina domine Cristine consortis, necnon Georgii, Andree, Stephani, Bartholomei ac Stanislai filiorum, et puelle *[3]* Catherine filie suorum, aliorum denique cunctorum fratrum proximorum et consanguineorum suorum, quos infrascriptam tangeret, aut tangere posset negocium super se *[4]* assumpendo, sponte et libere est confessus in hunc modum, Quod quamvis ipse per plures annos transactos provisor curie pariter et castellanus castri illustrissimi *[5]* domini Georgii, Marchionis Brandenburgensis consanguinei nostri charissimi Gÿwla vocati extitisset, tandemque idem dominus Georgius Marchio eodem *[6]* Gallo Espan a predicto suo officiolatu remoto, tempore posite rationis, ab eodem Gallo Espane octo milia florenos auri, quibus eundem debitorem esse *[7]* asseruisset, habere legitimeque requirere pretendisset. Nolens tamen ipse Gallus Espan unacum prefato domino Marchione domino scilicet suo previa ratione *[8]* litis processu procedere, quinpotius futuris quoque temporibus eidem omni constancia servire, cum eodem domino Marchione taliter concordasset, *[9]* prout concordavit coram nobis eo modo, Quod ipse totalem possessionem suam Meggÿes in comitatu de Zarand existentem, ipsum perpetue emptionis *[10]* titulo concernentem, dempta solum una sessione, que videlicet ad ecclesiam Sancti Mauricÿ in possessione Gÿwla fundatam pertineret, eidem domino Georgio *[11]* Marchioni suisque heredibus et posteritatibus universis, simulcum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet puta terris arabilibus cultis et *[12]* incultis, agris, pratis, pascuis, fenetis, silvis, nemoribus, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis, molendinis et eorundem locis, montibus, vallibus, vineis *[13]* vinearumque promontoriis et generaliter quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis

vocabulo vocitatis ad eandem possessionem *[14]* de iure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, et pro tribus milibus florenis auri in perpetuum dedisset, vendidisset et contulisset, nullum ius nullumve iuris *[15]* et domini proprietatem per amplius sibipsum aut prefate domine Cristine uxori heredibusque ipsorum reservando, sed totum et omne ius suum necnon domine Cristine uxoris *[16]* et filiorum et filie suorum predictorum in prenarrata totali possessione Meggÿes habitum in prefatum Georgium Marchionem heredesque suos universos transferendo *[17]* pleno iure. Preterea totales porciones suas possessionarias impignoraticias in possessionibus Janoshaza, Othlaka, Gelwach et Kezÿ in de Zarand, Kamuwth *[18]* Kerek et Krako in de Bekes comitatibus existentes habitas, unacum totali portione sua possessionaria in possessine Fenewÿes habita, in predicto comitatu de Zarand adiacenti, *[19]* similiter cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem porciones possessionarias impignoraticias de iure et ab antiquo *[20]* spectantibus et pertinere debentibus, similiter eidem domino Georgio Marchioni in et pro mille florenis, titulo pignorationis obligasset, prout obligavit et impignoravit coram nobis, *[21]* tali modo, ut prefatus dominus Georgius Marchio easdem porciones possessionarias in prenotatis possessionibus habitas illis vel illi, ad quos eadem porciones possessionarie *[22]* de iure pertinere dignoscuntur, quorumque redemptioni magis competunt, in eadem summa florenorum apud prefatum Gallum Espan in pignatione existentes, remittere et resignare *[23]* debeat et teneatur. Ulterius idem Gallus Espan prefato domino Marchioni in festo Penthecostes proximo venturo quingentos florenos paratis et *[24]* numeratis in pecuniis hic Bude persolvere ac nobilem dominam Cristinam consortem suam ad festum Sancte et Individue Trinitatis huc Budam, ut eadem quoque domina *[25]* Cristina de premissis similiter fassionem facere debeat et teneatur, deducere promisit et assumpsit. Tali vinculo super se idem Gallus Espan coram nobis assumpto, *[26]* quod si idem ad predictum festum Penthecostes dictos quingentos florenos annotato domino Marchioni integra restituere nollet, non posset, aut quovismodo recusaret, *[27]* extunc idem Gallus Espan in mille florenos auri dicto domino Georgio Marchioni persolveret, si vero prelibatam dominam Cristinam consortem suam ad dictum festum Trinitatis *[28]* huc Budam deducere quoquomodo nollet, non posset, sew negligaret, consimiliter in pena fidefragii ammissioneque honoris et humanitatis sue convinceretur et convictus *[29]* haberetur eo facto, ad que premissa idem Gallus Espan se personali sua astancia *[30]* sponte obligavit, coram nobis harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. *[31]* Datum Bude feria tertia proxima ante festum Penthecostes, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo.

II. Lajos király oklevele

Gál Espán megvallotta II. Lajos király előtt: Brandenburgi György örgróf elmozdította őt gyulai intézői és várnagyi tisztéből, és azzal vádolta, hogy tartozik neki 8000 forinttal. Hogy törlessze, átadja az örgrófnak Medgyesen levő birtokát 3000 forint értékben, kivéve azt a telket, mely a gyulai Szent Móric templomé. Ezenkívül más településeken levő zálogos birtokait is átengedi az örgrófnak 1000 forint értékben, 500 forintot pedig készpénzben fizet meg pünkösöd ünnepén.

№ 5.
1520.
május 22.
Buda

MI, LAJOS, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya, stb., jelen oklevéllel emlékezetül adjuk, hogy a nemes gyulai Gál Espán színiünk előtt személyesen megjelenvén, magára véve hitvesének, Katalin úrnőnek, nemkülönbén a fiaiknak: Györgynek, Andrásnak, Istvánnak, Bertalannak és Szaniszlónak, valamint leányuknak, Katalin leányzónak, továbbá mindazon más fivérének, hozzátartozójának és rokonának terhét, illetve bárminemű kötelezettségét, akiket az alábbi ügy érint vagy érinthet, önként és szabadon vallomást tett, ilyeténképpen.

Ő maga jöllehet több éven keresztül jószágigazgatója, egyúttal várnagya volt a mi igen kedves rokonunk, a méltóságos György úr, brandenburgi örgróf Gyula nevű várának, végül azonban György örgróf úr, miután Gál Espánt említett hivatalából elmozdította, elszámoltatásakor azzal a törvényes követeléssel állt elő, hogy e Gál Espántól nyolcezer aranyforint jár neki, mert hogy őt ennyivel adósának mondta.

Gál Espán azonban nem akarván ezen előzmény okán az örgróf úrral – jelesül is az ő urával – peres eljárásba keveredni, sőt, éppenséggel a jövőben is teljes állhatatossággal szolgálni akarván inkább neki, színiünk előtt olyasformán egyezett meg vele,

miszerint Medgyes nevű, Zaránd megyében levő teljes birtokát, mely őt vásárlás címén örökjogon megilleti, annak a teleknek a kivételével, amely tudniillik a Gyula birtokon alapított Szent Móric templomhoz tartozik, összes haszonvételével és bármiféle tartozékaival együtt – így művelt és megműveletlen szántókkal, termőföldekkel, rétekkkel, legelőkkel, kaszálókkal, erdőkkel, berkekkel, vizekkel, folyókkal, halastavakkal, halászó helyekkel, malmokkal és azok helyeivel, hegyekkel, völgyekkel, szőlőkkel és szőlőhegyekkel, általában

véve pedig minden haszonvételük és tartozékuk egészével egyetemben –, bármely néven neveztesse is azok, és amelyek a szóban forgó birtokhoz jog szerint és régtől fogva tartoznak, illetve kell hogy tartozzanak, háromezer forint értékben és gyanánt örökre szólóan átadja, eladja és odaadományozza György örgrófnak, valamint az ő összes örökösének és utódjának,

a továbbiakban semmilyen jogot, avagy a birtoklásnak és az uralomnak semmilyen tulajdonát nem tartván meg a maga vagy hitvese, az előbb említett Krisztina úrnő és az ő örököseik számára, hanem az előbb mondott egész Medgyes birtok fölött általa, nemkülönben a hitvese, Krisztina úrnő és fiaik és leányuk által birtokolt összes és mindennemű jogsítványt teljes joggal a fent említett György örgrófra és az ő valamennyi örökösére ruházva át.

Ezenkívül minden zálogos részbirtokát a Zaránd megyei Jánosháza, Otlaka, Gilvács és Keszi birtokokban, a Békés megyében levő Kamut, Kerek és Krakó birtokokban – együtt a Zaránd megyében fekvő, Fevényes birtokban kezén lévő teljes birtokrészsel – hasonló módon azok összes haszonvételével és bármiféle, akármilyen néven nevezendő tartozékaival egyetemben, amelyek jog szerint és régtől fogva azokhoz a zálogos birtokrészekhez tartoznak, és kell hogy tartozzanak, ugyancsak ezen György örgróf úrnak 1000 forint értékben és gyanánt színünk előtt zálog címén lekötötte és elzálogosította, olyaténképpen, hogy a nevezett György örgróf úr az imént említett birtokokban kezére került ugyanezeket a részbirtokokat azoknak a személyeknek vagy azon személynek a részére, akikhez ama részbirtokok köztudomás szerint jog szerint tartoznak, és akik a zálog kiváltására elsősorban jogosultak, ugyanakkora forintösszeg fejében, mint amennyiért zálogban Gál Espánnál vannak, visszaszolgáltatni tartozik.

Továbbá Gál Espán megígérte és vállalta, hogy a nevezett örgróf úrnak a következő pünkösdi ünnepén ötszáz forintot fizet meg itt, Budán, készpénzben és leszámolva, valamint hogy hitvesét, a nemes Krisztina úrnőt az oszthatatlan Szentháromság ünnepére ide, Budára vezeti, hogy a fentebb kinyilvánítottak dolgában Krisztina úrnő is hasonlóképpen valamást tenni tartozzék és legyen köteles.

Gál Espán színünk előtt olyan megkötést vállalt magára, hogy ha pünkösdi említett ünnepére a nevezett ötszáz forintot az említett örgróf úrnak nem lenne hajlandó, nem tudná vagy akármiféleképpen is vonakodna hiánytalanul megadni, akkor Gál Espán fizessen a nevezett György örgróf úrnak ezer aranyforintot.

Ha pedig feleségét, a fent nevezett Krisztina úrnőt a Szentháromság említett ünnepére, ide, Budára vezetni valahogyan is nem akarná, nem tudná vagy elmulasztaná, úgy hasonlóképpen azon nyomban hitszegés bűnében, továbbá becsületének és emberszámba vételének elvesztésében bűnhődjék és lakoljék.

A fentiekben foglaltakra Gál Espán személyesen megjelenve színünk előtt önként kötelezte magát ezen oklevelünk ereje és tanúsága által.

Kelt Budán, a pünkösdi ünnepét megelőző legközelebbi kedden, az Úr ezeröttszázhuszadik évében.

E: HU-MNL-OL-DL 38055.

K: -

R: Veress 1938. 80. és OL regeszta.

Megj.: Hasonló témájú HU-MNL-OL-DL 38057., és további oklevelekről lásd Veress 1938. 80.

Georg of Brandenburg – to help his town

Nº 6. **21th January 1528.** **Gyula** *The authors of the letter ask the landlord of Gyula – Georg of Brandenburg – to help his town. Previously, the landlord ordered the authors of the present letter to appear before him. One of the members of the delegation was the the director of the Saint-Maurice-chapel in Gyula – János Szőke (John the Blond).*

Post humilem perpetuorum servitiorum nostrorum commendationem Illustrissime *[2]* princeps et domine, domine noster gratiosissime, memorari poterit Dominatio vestra Illustrissima, *[3]* qualiter superioribus temporibus nos ambo ad se vocaverat, ubi parili *[4]* consensu, honorabilem Johannem Zewke rectorem Sancti Mauricÿ ac *[5]* Johannem Olah et alterum Johannem Zabo erga Dominationem Vestram destinaveramus, *[6]* ubi medio eorum multa pro nostra defensione vestrae Illustrissimae Dominationi *[7]* supplicavimus. Sciat igitur Dominatio Vestra Illustrissima, quod hactenus omni defensione *[8]* caruimus, undique bona Illustrissimae Dominationis taxantur atque molestantur, *[9]* quare eidem Dominationi vestrae Illustrissimae humiliter supplicavimus, quatenus eadem *[10]* tali provisione nobis adesse velit, penes quem ulterius perpetui *[11]* jobagiones fieri possimus. Ceterum quot modo taxationibus, *[12]* quot denique incomodÿs afficimur. Id egregius Caspar *[13]* More, servitor eiusdem verbotenus referre poterit. Iterum atque *[14]* iterum rogamus et nichilominus humiliter eidem suplicamus, quatenus nobis *[15]* de remedio opportuno providere velit, nam alioquin sine dubio *[16]* bona Dominationis Vestrae Illustrissimae in ultimam desolationem devenient, et rationem *[17]* expetamus gratiosam, eandemque ad multos annos feliciter valere exoptamus. *[18]*

Datum Gywle in festo Beatae Agnetis virginis et martiris,

anno Domini 1528

Eiusdem Vestrae Illustrissimae Dominationis fideles servitores
et jobagiones

TRANSCRIPT BY TIBOR ALMÁSI AND MIKLÓS HALMÁGYI

Brandenburgi Györgytől segítséget kérnek

Nº 6. **1528. január 21.** **Gyula** *A levél írói¹ segítséget kérnek a földesúrtól, Brandenburgi Györgytől a Gyulai birtok számára. A földesúr korábban maga elé rendelte a levél íróit. A földesúrhoz menesztett küldöttek között volt a Szent Móric kápolna igazgatója, Szőke János is.*

LEGTÜNDÖKLŐBB FEJEDELEM ÉS URASÁG,
LEGKEGYELMESEBB URUNK!

Örökös szolgálataink alázatos felajánlásán túl bizonyosan arra is emlékezik legragyogóbb Uraságtok, hogy miképpen rendelt annak idején magához kettesével bennünket, mire föl mi teljes egyetértésben a Szent Móric[-kápolna] nagytiszteletű igazgatóját, Szőke Jánost, valamint Oláh Jánost, illetve egy másik Jánost, Szabó Jánost küldtük el Uraságotokhoz, ahol is védelmünkért sokat könyörgöttünk körükben fényességes Uraságotokhoz. Tudja meg tehát legragyogóbb Uraságtok, hogy ez idáig híján vagyunk minden oltalomnak, ennél fogva sarcolják és háborgatják fényességes Uraságotok jószágait. Alázatosan könyörgünk ezért legtündöklőbb Uraságotokhoz, hogy olyan gondoskodással igyekezzék mellénk állni, melynek nyomán mi a továbbiakban is örökös jobbágysághoz lehessünk. Egyébként meg ahány féle az adóteher, annyinak szenvedjük meg végül a fojtogatását. De erről szóban a vitélő Móre Gáspár, Méltóságotok szolgálattöveje is be tud majd számolni. Újra meg újra kérjük, helyesebben inkább alázatosan könyörgünk Uraságotokhoz, hogy igyekezzék a megfelelő orvoslással gondoskodni rólunk, másként ugyanis Uraságtok javai kétségkívül a végpusztulás sorsára jutnak. Így azután kegyes bánásmódot kérünk, és annak sok éven át tartó, bőven gyümölcsöző fenntartását kívánjuk.

Kelt Gyulán, Szent Ágnes szűz és vértanú ünnepén,
az Úr 1528. évében.

Legragyogóbb Uraságotok hűséges szolgái és jobbágysái

FORDÍTOTTA ALMÁSI TIBOR, HALMÁGYI MIKLÓS KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

E: Régi jelzet: H. St. A. München Brandenburg Litt 1226/15–16.

Ma: Staatsarchiv Nürnberg, Brandenburg Lit. 1226;

Másolatban: HU-MNL-OL-MF 08611–B–0566, Magánlevéltárak és Gyűjtemények, Törzsszám: X 1460 (Nagysorozat 8611. számú mikrofilmtekercs.)

K: -

R: Veress Endre: Gyula város oklevéltára (1313–1800). Budapest, 1938, 109. o. (130. sz.). (Részben magyarul, részben latinul.)

Jegyzetek

1 Veress Endre ennek a levélnek a regesztáját egy másik levél regesztájával együtt adta ki, amelyet Oláh János és Asztalnok Péter írtak.